

NR. 6

TÄHEKE

1985

ISSN 0134-2266

PARN 85

Rahu ja sõpruse pidu

Selle sinisilmse naeratava nukutüdruku nimi on Katjuša. Teda kaunistab viievärviline peaehe ja patsipaelgi on tehtud samades värvides. Need värvid tähendavad viit maailmajagu: Euroopat, Aasiat, Aafrikat, Ameerikat ja Austraaliat. Katjuša ootab juuli lõpul Moskvasse külalisi kogu maailmast, seepärast ta niisugune ongi. Moskvas toimub ülemaailmne noorsoo- ja üliõpilasfestival. Festival tähendab pidustust. Sel suurpeol lauldakse ja tantsitakse, võisteldakse spordiradadel ja räägitakse sellest, mis noori erutab. Kõik ausad inimesed tahavad, et maailmas oleks rahu. Rahu ja sõprus — need on sõnad, mis kõlavad noorte suus kõige sagedamini.

Festival on ka laste pidu. Moskva pioneeripalee Lenini mägedes saab neil päevil nimeks «Laste sõbrad». Lastele

tulevad külla kirjanikud ja kunstnikud, näitlejad ja filmitegijad, sportlased ja treenerid. Kohtutakse nende inimestega, kes teevad palju selleks, et laste näod oleksid naerused.

Kõiki väliskülalisi huvitab kindlasti meie kodumaa laste elu. Üks päev suurpeol kuulutatigi laste päevaks. Külalistele esinevad parimatest parimad orkestrid ja tantsurühmad, lauljad ja võimlejad. Moskvast sõidavad lapsed Musta mere äärde Artekki, et pidu jätkata, paremini tuttavaks saada ja koos puhata.

Nagu ikka tavaks, antakse külalistele kingitusi. Talvel liikusid ka Eesti kooliõpilaste käed kiiresti. Valmisid kaunid nukud, linikud, kandikud, puhujat ootab vilepill. Kindlasti valmistavad need saajaile rõõmu, sest neis on meie laste südame- ja kätesoojust.

Aga mida teeb Katjuša? Rahutuviga Katjuša rändab festivali lõppedes maailma eri paikadesse. Tema on suveniir-nukk. Katjuša soovib, et kõik maailma lapsed oleksid õnnelikud ning kogu meie planeedil Maa elataks rahu ja sõpruses.

ELJU MARDI

Suvi linnas

Moskvas Vavilovi tänava ühes majas võib iga päev eesti keelt kuulda. Seda räägivad Anna Šostja ja tema ema. Et see neil mõlemal talvega meelest ära ei läheks. Anna ema on eestlane, aga nende perekond elab juba ammu Moskvas.

Igal suvevaheajal tuleb Anna Tallinna vanaisa juurde. Siia sõidab ta tavaliselt rongiga. Nii saab hästi kohale. Heidad öhtul magama ja hommikul hakkavadki Tallinna tornid paistma.

Vanaisa juures meeldib Annale vaata et rohkemgi kui oma kodus. Vanaisa kodu on Nõmmel. Siin on palju rohelist. Maja juures kasvavad suured puud ja aias marjapõõsad. Naabritel on must karvane koer Viita. Viita on hästi rahulik ja sõnakuulelik koer. Naabritädi lubab Viitaga jalutama minnes Annal rihma hoida. Nii uhke on koeraga jalutada. Annal endal koera pole. Ta tahaks küll, kuid isa ja ema arvavad, et suures linnas on raske looma pidada.

Pildistanud TIIT KOHA

Nõmmel elavad ka sõbrad Pille ja Liis. Pille läheb tuleval sügisel kooli. Ta ei tahtnud uskuda, et metroorong sõidab muudkui maa all ja et met-

roosse sõidetakse trepiga. Pole endal vaja sammukestki teha. Seda liikutavat treppi kutsutakse veel keerulise sõnaga — eskalaator. Liis uskus

küll, tema on Leningradi met-roos käinud.

Anna ja Liis käivad koos jalgratastega sõitmas. Pille jääb siis kurvalt väravale vaatama. Tema on veel väike ja vanaema ei luba tal kodust kaugele minna. Pealegi ei jõuaks Pille oma väikese rattaga teistele järele.

Anna ja Liis sõidavad Hiiu parki. Seal võib vabalt rohu peal käia ja mängida. Männijuurikate all on neil kodu. Kelder on ka. Seal saab hoida käbisid ja muud varandust, mida pargist leida. Missuguse männi juures kodu asub, see on Anna ja Liisi saladus. Seda ei või isegi Pillele ütelda. Vahel on Pille kurb, et temal saladust pole. Aga siis ta võtab Peebu — oma koera — ja läheb käruga sõitma. Nüüd jäävad Anna ja Liis kadedate nägudega järele vaatama. Neil on tunne, et kärul peal istuv koer on rohkem väärt kui kodu männijuurte all.

VIIVI VARIKSAAR

Vanaema prillid

AGNES JÜRGENS

Vanaemal on suur aed ja palju loomi: lehm, pullike, lambad ja sead. Pullike on Priidu kasvandik. Tema lemmiksöök on soe piim kaerahelveste või saiaga. Priit on laudas, kui vanaema lühma lüpsab. Ta kallab lüpsikust piima ämbrisse ja segab Pukatsile toidu valmis. Pukats joo suurte söömudega nõu tühjaks. Tõmbab siis kareda keelega üle Priidu käe. See on tema «Aitäh!». Ohtul tassib Priit käru pealt värsket rohtu pullikese sõime. Mitu sületäit peab tooma. Vanaema ütleb ikka, et mida rohkem loom sööb, seda tublim ta on. Pukats ongi tubli. Kõrgushüppes võidab isegi Rollit. Väga väikese hoovõtuga hüppab ta üle aia. Rolli jääb aia taha haukuma. Esimest hüpet imestasid kõik. Vanaema pani prillid ninale, kui ukسلävele vaatama tuli. Talle see lugu vist eriti ei meeldinud. Nojah, pärast oli tükk tegu, et hooguläinud hüppajat lauta tagasi saada. Priidul ja Svenil tuli vasikaga võidu joosta.

Sven on Priidust kolm aastat noorem. Läheb sügisel esimesse klassi. Aga abi on temast juba palju. Ta tuletab kõigile meelde, mida on vaja teha.

«Tuleb heinale minna,» ütleb Sven pärast hommikusööki. Traktor pannakse podisema ja minnaksegi. Jõeäärne heinamaa on veel kastemärg ning niidetud hein lõhnab magusasti.

«Maasikaväite vaja lõigata,» mainib poiss enne lõunat. Ta loodab peenralt

magustoiduks marju saada. Eile piilusid mõned juba päris punased lehtede vahelt.

«Vanaema, vanaema!» hüüab Sven, kui kell on kaks. «Lähme lehma lüpsma. Sead ka juba ruigavad!»

Svenile meeldivadki sead kõige rohkem. Nad on valvsad ja taiplikud loomad. Vana siga teeb «ruik!» ja kohe on teisedki jalul. Ruttavad uudistama, kes tuli ning mida tõi. Sven annab sigadele peedilehti ja teeb neile külje peale kōdi. Sead peavad teda oma sõbraks.

Sveni ja Priidu õe Thea hooleks on tubased tööd ja kasvahoone. Muidugi tulevad ka teised appi. Üheskoos näpistatakse tomatitelt võsusid ja seotakse kurgitaimi kõrgemale. Kui päike on suures paagis vee ära soojendanud, minnakse kastma. Poiste seltsis on seda tööd raske korralikult teha. Hirmus palju vett pritsib peenardest mööda. Ei kulu kaua, kui ongi veesōda lahti.

Vanaema tõttab kohale. Tal on juba prillid ees ja pilt selge. Porised poisid saadetakse jõe äärde. Thea aga paneb õues suurde pesuvanni särigid-püksid likku.

Vanaema prillid on maakodus kõige tähtsamad asjad. Kui nende läbi uuritakse, on asi tõsine. Töö saab siis kiiresti ja hästi tehtud. Jäeb mängimisekski aega üle.

Kodulaul

JOEL SANG

KUI MIND PAINAB MINGI PAINE,
TINARASKE TUSALAINE
VEEREB ÜLE PEA,

AITAVAD MIND KODUSEINAD,
PAITAVAD MIND KASTEHEINAD,
MAARJAHEINAD KA.

SIIN MA TUNNEN IGA NURKA,
IKKA LEIAN PEIDUURKA,
VARJUPAIGA HEA.

KUIDAS VÕIB SIIS KODU JÄTTA,
LIHTSALT JALAD SELGA VÕTTA,
LÄHEN NÜÜD, AIDAA!

KUHU JÄÄB MU VANA KASTAN,
MIS MA TALLE ÜLDSE VASTAN!
NÕNDA KÜLL EI SAA!

AIN VÄÄT

Õhtul

VOODISSE POEB LAPS,
UND EI LEIA EEST,
OTSIB TEKI ALT,
OTSIB PADJA SEEST.

KUHU KADUS UNI,
MIKS TA KÜLL EI TULE!
LAPS UND TAHAB NÄHA,
SILMIGI EI SULE.

NUKUD, NÄPUD, VARBAD —
KÕIK ON LOETUD ÜLE.
MISKI PEALE UNE
KADUNUD EI OLE.

JOEL SANG

Igavuselaul

KÜLL ON KOLE, KUI SUL POLE
KELLEGAGI KÕNELDA.
LEIAKS KUSKILT KAS VÕI MÕNE,
KELLEGA VÕIKS SÕNELDA.

ÕUE MÄNGIMA EI KISU
ILMA MÄNGUSÕBRATA.
ÜKSI POLE ÕIGET ISU
SAHTLITESKI SOBRADA.

Telefon

Illustreerinud EDGAR VALTER

JAAN RANNAP

KUI MU ÖDE JAANA ALLES VÄIKE OLII, TEGI TA ENDALE TELEFONI. TA TOKSIS KAKS TÜHJA VIKSIKARPI NAELAGA AUKLIKUKS JA SIDUS NEED PIKA NÕÕRI OTSTESSE.

«HALLOO!» ÜTLES JAANA KUURI ALL VIKSIKARPI. «KES SEAL KUULEB!»

«HALLOO!» VASTASIN MINA SIRELIPÖÖSAST. «MINA KUULEN.»

«JAA!» ÜLLATUS JAANA. «KAS TÕESTI!»

«MH-MMH,» ÜTLESIN MINA. «TÕESTI, TÕESTI.»

«MIS SA RÄÄGID!» IMESTAS JAANA. «HALLOO!»

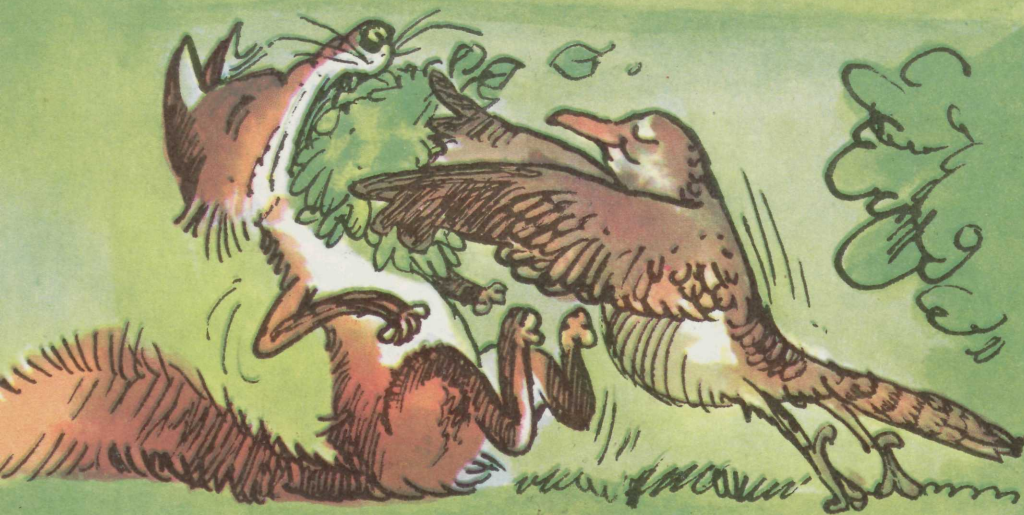
«KINDLA PEALE,» KINNITASIN MINA. «SOO-SOO.»

«EI VÕI OLLA!»

«VÕIB-OLLA.»

SELLEST AJAST PEALE RÄÄKISIME ME IGA PÄEV TELEFONIGA.

«IMELIK KÜLL,» ÜTLES JAANA VAHEL EMALE. «EI TEA, KUIDAS MA VAREM SUUTSIN TELEFONITA ELADA.»

Kägu ja rebane

Prantsuse muinasjutt

Tõlkinud HELLE MICHELSON

Kui rebane ükskord saaki otsides metsas ringi luusis, kuulis ta kägu kukkuvat.

Rebane astus lähemale:

«Kägu, mu vennas,» ütles ta. «Vaata mind! Kaua pole ma olnud keegi muu kui üks õnnetu kanavaras. Tegin tühjaks linnuaiad, murdsin armutult tibusid. Nüüd ütlen sellest kõigest igaveseks lahti. Lähen ära sügavasse padrikusse ja jään metsaüksindusse elama. Ma ei hooli enam lihast. Täna peast peale söön vaid rohtu ja metsataimi. Kägu, mu vennas, eks ole see ju õige?»

VLADISLAV KORŽETS

Vahvad vuntsid

ÜKS MEES TAHTIS MIDAGI ILUSAT TEHA. AGA MIDA! KÕIK ILU JUBA TEMATA OLEMAS — PÄIKE TAEVAS JA LILLED AASAL, LUIGED LAHEL JA KOLLANE KÖRVITS KOMPOSTIHUNNIKUL.

MÖTLES MEES, MIS TA MÖTLES — LÖPUKS KASVATAS ENESELE HIIGLA PIKAD VUNTSID. MÖTLES VEEL VEIDI JA VÄRVIS SIIS NEED TULIPUNASEKS. VÄGA VÄGEVAD TULID.

ASTUB MEES MÖÖDA TÄNAVAT — RIND EES JA PEA KUKLAS. ISE PIILUB, KAS VUNTSE IKKA TÄHELE PANNAKSE. PANDI KÜLL!

TULI MUTIKE VASTU. NÄGI MEHE VUNTSE NING JÄI NEID NÕNDA VAHTIMA, ET KOMISTAS JA KUKKUS.

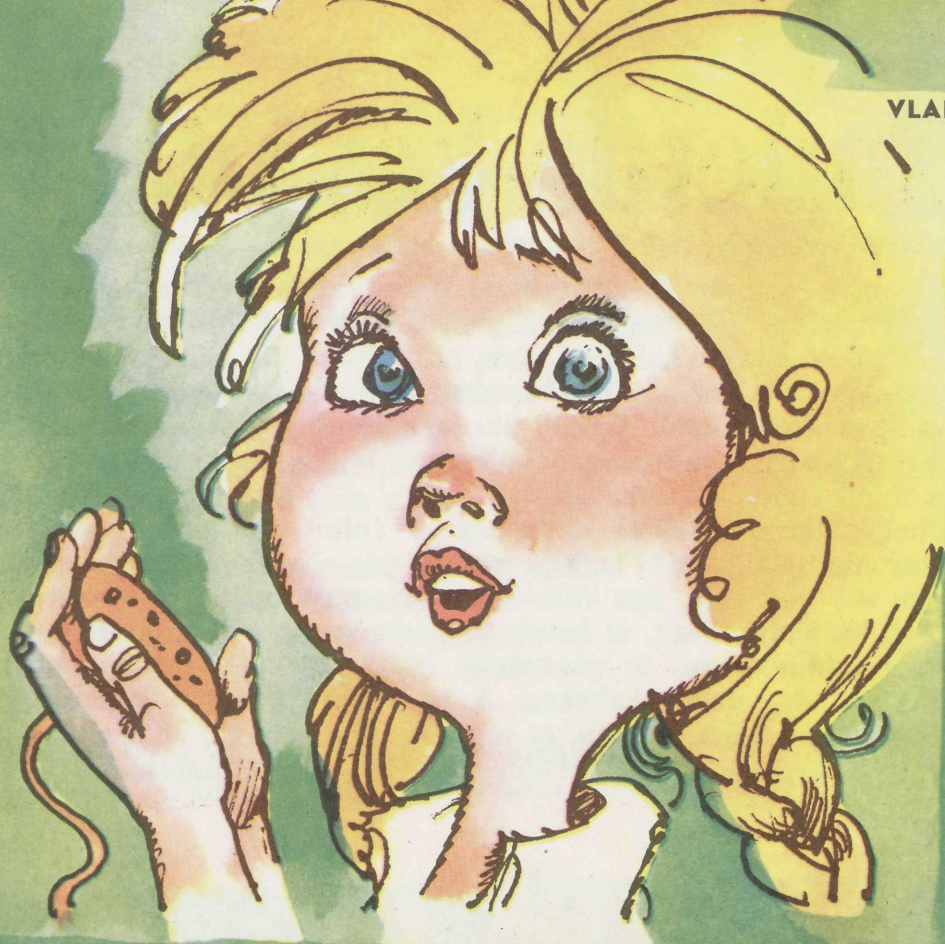
ÜKS PISIKE POISS AGA, KES EMAGA LASTEAIAST TULI, HAKKAS JONNIMA:

«MA TAHAN KA NIISUKESI VURRUSID NAGU ONUL. TAHAN! TAHAN!»

VISKAS VEEL ENNAST KÖHULI PORILOMPI JA LOOPIS KÄTEGA MUDA LAIALI.

MEES VAATAS, KUIDAS KOJU SAI. SEAL VÖTTIS KÄÄRID JA LÖIKAS VUNTSID MAHA. ISE SELETAS:

«LIIGA ILUSAD TULID...»

Kägu kiitis kõva häälega takka. Rebane sai sellest õhutust. Ta ütles erutusest väriseva häälega:

«Kägu, mu vennas, suudleme rahu märgiks.»

«Oota üks minut, reinuvader. Ma tulen kohe. Heidan ainult enne pilgu lastele.»

Natukese aja pärast oli kägu tagasi.

«Suudleme, vennas reinuvader!»

Rebane tõmbas hambad paljaks, et rahusuudlust anda. Ta manas ette harda ilme ja sulges silmad. Kägu pistis talle kähku kurku kimbu põldmarjavarsi ja nõgeseid, ise aga hüüdis minema lennates:

«Säh, võta õhtusöögiks, kui sa nii väga rohtu ja metsataimi armastad!»

Rebane laskis jalga, keel kuplas.

«Kuku! Kuku!» hõikas kägu talle järele.

Luuletus kevadest

ENO RAUD

Lapsepõlvemälestus

Nõmmel Pika tänava korteris seisis meil keskmises, suures toas klaver, mida ema sageli mängida armastas. Tihtilugu musitseerisid ema ja isa kahekesi koos, nii et isa viulit mängis ja ema teda klaveril saatis. Muusikapaladest, mida nad mängisid, on mulle eriliselt meelde jäänud üks menuett, kus oli minu meelest väga naljakas, «pumpsuga» koht, mis mulle otsekui kõdi tegi ja mind laginal naerma ajas.

Ühel päikesepaistelisel kevadpäeval (olin siis kuueaastane) istus ema jälle klaveri taga ja mängis. Ma ei mäleta praegu, mis lugu see võis olla, aga võib-olla ei teadnud ma seda tookord isegi. Mäletan ainult, et istusin samas toas diivanil ja kuulasin. Isa ei olnud kodus ja vanaemagi oli kuskile välja läinud, nii et me olime emaga kahekesi. Ema mängis ja mina kuulasin. Ning korraga ma tundsin, et mu sisse ilmub luule, et mu peas tekivad värsiread. Ning mul oli hirm neid luuleridu unustada.

Lepatriinu- päev

TIINA VAPPER

Oi-oi, kui ilusasti täna päike säras! Kati oli enda peale veidi pahanegi, et ta nii kaua magas. Kraps! oli ta voodist väljas, ams! olid lauale valmis pandud võileivad söödud, aitäh! kõlas tänu vanaemale, ja juba ta jooksis.

«Kuhu nüüd?» imestas vanaema.

«Mere äärde, mere äärde, tral-lal-lal-

laa!» trallitas lapselaps ja kadus kadakate vahele.

«Ahh!» tegi Kati ja ajas silmad imestusest pärani. Rannakivid olid lepatriinusid täis. Neid oli väga palju, Kati meelest lausa kohutavalt palju. Justkui oleksid kõik lepatriinud omavahel kokku leppinud, et tulevad tänasel ilusal päeval just sellele kivisele rannale. Katil polnud nende seltskonna vastu loomulikult midagi. Täitsa vahva oli vaadata, kuidas nad kividel päevitasid, kõik ühtviisi

kollakas-oranži värvi.

«Lepatriinurand,» mõtles Kati, sest otsekohe tuli talle meelde suvine Pirita, mis oli niisama rahvarohke. Kati hakkas meenutama teisi kohti, kus ta palju rahvast koos oli näinud. Lepatriinuturg, lepatriinuparaad, lepatriinutsirkus, lepatriinulasteaed... Just lasteaed! Sellel kivil on nende rühm. See suur lepatriinu on kasvataja, ülejäänud on lapsed. Mängult on hommikvõimlemine. Kati lükkas lepatriinusid õrnalt sõrmega. Need ei

«Ema, ema!» hakkasin ma valjusti karjuma. «Palun, pea natuke vahet!»

Häiritult tõusis ema klaveri tagant püsti.

«Mis lahti on?» küsis ta hämmeldunult.

«Mulle tuli üks luuletus pähe,» seletasin mina. «Palun, kirjuta see kiiresti üles, enne kui meelest ära läheb!»

Ema otsis paberi ja pliiatsi ning kirjutas minu etteütlemise järgi:

Kevad sõitis pilve pääle,
tema süda oli hää,
kohe linnukene puurist
pistis välja oma pää.

Orav hüppas mööda männi,
jänkukene leidis kanni,
muusekant see mängis pilli,
äratas ta seega lilli.

Kui luuletus oli üles kirjutatud, palusin veel ema, et ta ka pealkirja kirjutaks. Pealkirjaks palusin panna «Kevad».

Illustreerinud HELDUR LARETEI

liigutanudki. Niisuguste uniste lepatriinudega saab ainult vaikset tundi mängida. Näe, kõik magavad korralikult, ainult üks niheleb seal. See on vist Erik. Vaata, vaata, nüüd äratas ta Tarmo ka üles. Kati naeris laginal.

Aga seal teisel kivil on lepatriinud nii, nagu seisaksid nad järjekorras. Teeks nii, et see on ABC-poe järjekord. Üsna saba eesotsas on kaks triinut kõrvuti — need oleme meie emaga. Oi, kui visalt liigub järjekord. Mis see siis nüüd on! Üks lepa-

triinu vudib kõigist teistest ette. No kuulge, ärge trügige vahele! Kati võtab korralikkuja sõrmede vahele ja tõstab otsustavalt saba lõppu tagasi.

See siin on perekond. Ema, isa ja üks, kaks, kolm, neli, viis, kuus, seitse last. Küll neil on lõbus koos mängida! Nüüd lendas isa ära, vist tööle. Küll ta varsti tuleb. Niikaua mängin teiega hunti ja seitset kitsetalle.

Kati mängis veel lepatriinurongi ja lepatriinude tantsupidu ja tegi lepa-

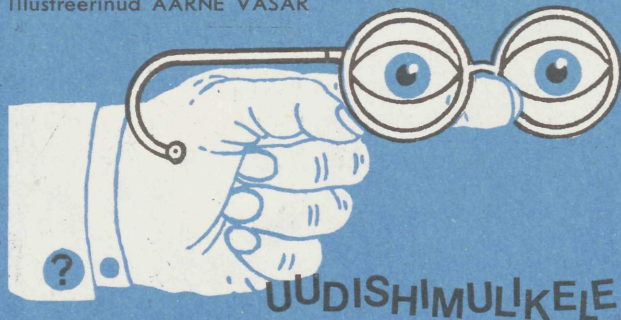
triinuteatrit ka. Aga kõik triinud esinesid ühtemoodi ja see oli väga igav, nii igav, et Kati tundis äkki, kui tühi ta kõht on. Ruttu-ruttu lippas tüdruk maja poole. Vanaema ootaski juba.

«Vanaema, vanaema,» hingeldas Kati, «täna oli mere ääres lepatriinupäev. Seal oli mustmiljon lepatriinut. Me mängisime koos igasuguseid mängu. Kas usud, vanaema?»

Miks ei pidanud vanaema uskuma. Oli ta ju ka ise kunagi väike tüdruk olnud.

UUDISHIMULIKELE

MILLAL ON JAANIPÄEV?

24. juunil. Vanas eesti rahvakalendis oli see tähtsaim suvine püha, mis tähistas kevadtööde lõppu ja heinatööde algust.

Jaanilaupäeval, 23. juunil, tehti jaanituld. See tava on säilinud tänapäevani. Arvati, et sel ööl põlevad rahaaugud ja õitsevad sõnajalad. Sõnajalaõie leidmine pidi tooma suurt õnne.

Kui kägu lõpetab enne jaani laulu, siis tuleb varane talv. Vihn enne jaanipäeva on vilja- ja heinakasvule kasuks, pärast aga kahjuks. Jaaniöö on aasta kõige lühem öö.

MIKS KROKODILLID NUTAVAD?

Juba ammu on märgatud, et krokodillid võivad nutta suuri läbipaistvaid pisaraid. Söönud ära järjekordse ohvri, krokodill nagu nutaks teda faga. Meres elavatel roomajatel — kilpkonnadel, madudel ja sisalikel — avaneb soolanääre silmanurka. Kui krokodillil voolavad pisarad, siis ta vabaneb vee ja toiduga saadud soolade ülejääkidest.

KUS ASUB TALLINNA VANIM VALYUR?

Raekoja torni tipus. Tuulelipp Vana Toomas paigaldati sinna linna valvama juba 455 aastat tagasi. Vana sõjameest kujutav tuulelipp oli taotud vasest ja üle kullatud.

Praegu tiirleb raekoja tornil endisega täpselt sarnane Vana Toomas. Endisaegne on vaatamiseks välja pandud raekoja keldris.

Vanasti ehtisid tuulelipud tõenäoliselt kõiki Tallinna torne ja näitasid tuule suunda. Tuulelipul võib olla ka abiseadeldis tuule kiiruse mõõtmiseks.

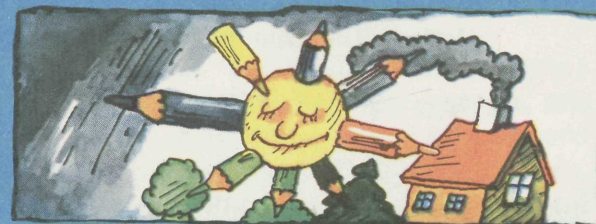

KAS KALAD JOOVAD?

Magaveekaladel pole kunagi juua vaja. Nende organism imeb vett nii palju, et neil on tegemist selle väljasaamisega. Soolases vees elavatel kaladel on pidevalt janu. Merevees on sooli märksa enam kui kalade kudedes. Kõrge soolasisalduse tõttu tekib merevees kõrgem rõhk kui kalade keha sees. Nii hakkabki kõrgema rõhu all olev merevesi kaladest vett välja imema ja vaata et kuivatab meres ujuvad kalad ära. Kõik merekalad siiski vett ei joo. Näiteks kõige vanemad kalad — haid ja raid — on eluga soolases vees nii kohanenud, et neil juua pole vaja.

MIKS LINDUDE PUGUDES ON KIVIKESED?

Lindudel pole hambaid. Kanaliste hulka kuuluvad linnud (kanad, kalkunid, tuvid, metsised jne.) peenestavad toitu väikeste kivikeste abil. Paksuseinalises lihasmaos — pugus — hõõruvad kivikesed teri nagu vesikivid. Kui kivikesed ära kuluvad, neelavad linnud alla uued. Kuidas aga nad saavad teada, et kivikesed kulunud on, sellele küsimusele alles otsitakse vastust.

MIKS TAEVAS ON SININE?

Taevas pole midagi muud kui Maad ümbritsev õhk. Õhk on värvitu gaas. Kui õhk oleks värviline, siis toimiks paks õhukiht värvilise klaasina. Läbi värvilise klaasi vaadates paistavad kõik esemed klaasiga sama värvi. Kui õhk oleks helesinine, paistaks meile Päike loojumisel mitte punasena, vaid helesinisena.

Ometigi on taevas sinine. Õhk koosneb väikestest pidevalt liikuvatest osakestest — õhumolekulidest. Väikesed aineosakesed hajutavad eeskätt lillat ja sinist valgust. Päikese sinised ja lillad kiired hajuvad õhus ja annavadki taevale sinise värvuse.

KUI KAUA ELAB ROHUTIRTS?

Ühe suve. Suve lõpupoole muneb rohutirts oma munad mulla sisse. Siis ta ise sureb ega näegi oma lapsi. Kevadel kooruvad munadest täiskasvanutega väga sarnased vastsed. Suve jooksul vahetavad tirtsud kolm kuni neli korda kesta. Alles augustikuuks saavad nad täiskasvanud rohutirtsudeks. Ning neile jääb ainult üks kuu suvest laulmiseks. Muusikat teeb rohutirts nii, et hõõrub tagajalg vastu tiivaservi.

Pildistanud HENDRIK RELVE

HUULHEIN

**SÄÄSK, VENNIKE, ENAM ETTEVAATUST!
HUULHEINAL VARITSEMAS HIRMUS SAATUS.
HUULHEINA PEAL SUL TULEB IGA LOOTUS JÄTTA,
KUI ISTUD SELLELE, SURM TULEB TINGIMATA.**

Niimoodi on luuletanud tuntud vene looduseurija Dmitri Kaigorodov. Vahest oled sinagi kuulnud sellest lihasööjast taimest? Huulhein kasvab rabas. Lähedalt ja hoolikalt turbasamblavaipa silmitsedes näed seda taime selgesti. Nõnda vaadates näeb see välja üsna imelik. Ümber püstise varre paikneb lehekodarik. Lehelaba

on kaetud pikkade karvadega, mille otsas sätendavad punakad pisarad. Looduses on ikka nii, et loomad söövad taimi. Huulhein talitab vastu-pidi, sööb loomi. Niisugust veidrust ei tahtnud loodusteadlased hulk aega uskuda. Aga kui kõigi aegade kuulsamaid looduseurijaid Charles Darwin¹ huulheina saladuse käsile võttis, siis selgus, et uskuda tuleb. Darwin määras rohkete katsetega ära, missugused tavalised inimtoidud huulheinale maitsevad. Pakutud

suhkur, tärklis, taimeõli ja teetilgad jäid huulheinast puutumata. Aga piimatilgad, munavalge, juustu- ja vorstitükid, praetud ning toored lihakillud söi taim ära. Huulhein oskab toitu valida paremini kui mõni inimlaps. Magusast ta ei hooli, aga toitvast, valgurikkast söögipoolisest peab lugu.

Huulhein püüab pisiputukaid. Sipelgas jaksab tavaliselt huulheina vangistusest lahti rabelda. Ohvriks satuvad sääsed ja muud putukad, kellel on nõrgad jalad ja suhteliselt habras keha. Vist enamasti kogemata laskub putukas lehele ja jääb kleepuvate piisakeste külge kinni. Kui rabelemine on küllalt nõrk, mõistab taim, et loomake pole võimeline enam lahti pääsema ja on suuruselt just paras suutäis. Juba minuti jooksul on märgata, kuidas leht hakkab ohvri ümber kaarduma ja näärme-karvakesed igalt poolt ta poole sirutuvad. Mõnekümne minuti pärast on leheservad ümber saagi mähkunud. Kui leht paari päeva pärast uuesti avaneb, on mutukast järel vaid kõvemad kooriku osad.

Katsed on näidanud, et kui huulhein ümber istutada toitvamale kasvupinnasele, siis lahtub ta lihaisu väiksemaks. Rabas kasvades püüab ta putukaid häda sunnil, taim lihtsalt ei jaksa juurtega turbast piisavalt toitu koguda.

Vanasti peeti huulheina heaks ravimiks. Tema nimigi tuleb sellest, et taimega huulte peal ohatisi raviti. Ka soolatüükaid ja konnasilmi arstiti selle taime lehtedega. Õige on vana rahvatarkus, et huulheinaga saab hoida piima hapendumast. Kui kurnata piim läbi huulheina lehtede, muutub see venivaks, kuid jääb maitset kaudu värskeks.

¹ Häälde: tšaarlz daaruin

HENDRIK RELVE

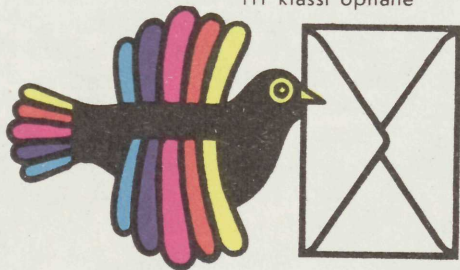
Marjule

Nüüd on lõpuks läbi kool,
õppimine ja ka hool.
Nüüd võib minna mustikale.
Tulge ruttu, Kusti, Kalle!

Ütleme ka Maarikale:
nüüd võib minna vaarikale!
Ütelge ka Marjule:
nüüd võib minna marjule!

Tule ikka, kallid Leida,
siit võib maasikaidki leida!
Ära sinagi jää koju,
minu armas koerapoj!

KIRKE KANGRO,
Ruila 8-kl. Kooli
III klassi õpilane

Kes minust saab?

Minust saab kord põllumees,
kõige tähtsam ilma sees.
Künnan põldu, lõikan vilja,
õhtul voodi lähen hilja.
Ärkan hommikul kell viis,
kiiresti läen tööle siis.

RINGO RAHUMEEL,
Kingissepa 2. Keskkooli
III klassi õpilane

Kassiralli algas juhuslikult. Meisterdasin kord vatist, nüidist ja kilest päkapiku.
Sidusin ta nõõri otsa ja vanaema lubas talle mütsigi õmmelda. Aga kass juba
luuras minu päkapikku. Napsas selle mu põlvilt ning kassiralli läkski lahti.

Kassiralli, kassiralli,
meie kass teeb kassirallit.
Pöörab pahupidi toa,
ajab taga iga nuppu, palli, lehte,
kõike, mida tahab
ajab taga ta.
Aga lõpuks, aga lõpuks
väsib ära ja jääb magama.

MÄRTEN PADU,
Tartu 2. Keskkooli
II klassi õpilane

AVALDAME «TÄHEKESE» 1985.
AASTA OMALOOMINGUVÕISTLUSE
VÕIDUTÖID.

«Saunapäev» — joonistanud OVE LAARS
Tallinna 46. Keskkoolist

Müttjalg

Kord elas ühes koopas paksu kuuse-
metsa sopis Müttjalg. Ta käis piraka
nuiaga jahil. Ise oli kole ja karvane.
Kord istus Müttjalg koopasuu ees
ja praadis lõkkel liha. Äkki sähvatas
tal peast läbi mõte: võtan naise. Järg-
misel päeval asuski Müttjalg teele.
Videvikus jõudis ta taludeni. Ühel
talumehel oli ilus tütar. Müttjalg
tüüriski maja juurde. Ta ronis aknast
sisse. Toas magas talumees ja tema

pere. Midagi ootamata haaras Mütt-
jalg neiu kaenlasse ja hakkas kodu
poole punuma.
Nüüd elasid Müttjalg ja neiu kahe-
kesi. Aga ühel päeval juhtus õnnetus:
neiu hakkas laulma, linnud laulsid
kaasa ja päike tungis läbi kuusiku.
Müttjalg pages metsa kõige pimedas-
soppi. Kuid ka sinna tungisid
päikesekiired järele. Müttjalg jäi
vääkeseks.

HELI RAAMETS,
Viljandi 4. Keskkooli
III klassi õpilane

Tubli poiss

Ükskord läks jahimees metsa. Ta
nägi kitse ja tahtis teda maha lasta.
Aga metsas jalutas üks poiss, kes
hüüdis: «Jahimees! Ära lase kitse
maha. Kits pole sulle midagi paha
teinud!»
Sellest ajast peale lasevad jahimehed
loomi ainult loaga.

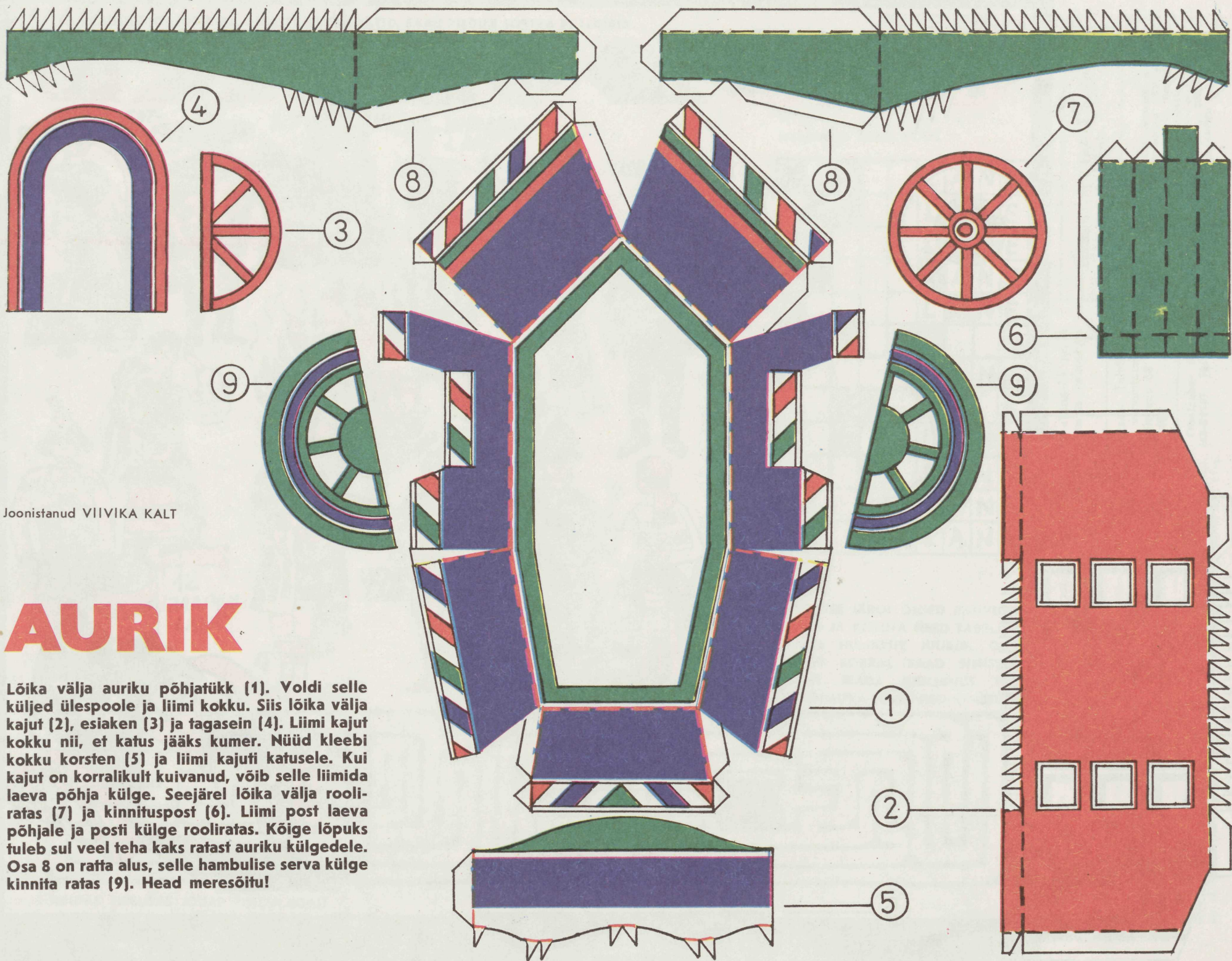
JANIKA VAHTMÄE,
Rapla Keskkooli
III klassi õpilane

Vanaisa hobune

Vanaisal on hobune. Ma panin talle
nimeks Stella. Vanaisal on ka aiatrak-
tor. Aga ma ei ole näinud vanaisa
sellega sõitmas. Ta sõidab alati hobu-
sega. Ei tea, miks? Vist sellepärast,
et hobune ei lähe kunagi rikki ja
temaga saab ka juttu ajada. Stella on
tark hobune.

ALAN ROOD,
Paide 1. Keskkooli
I klassi õpilane

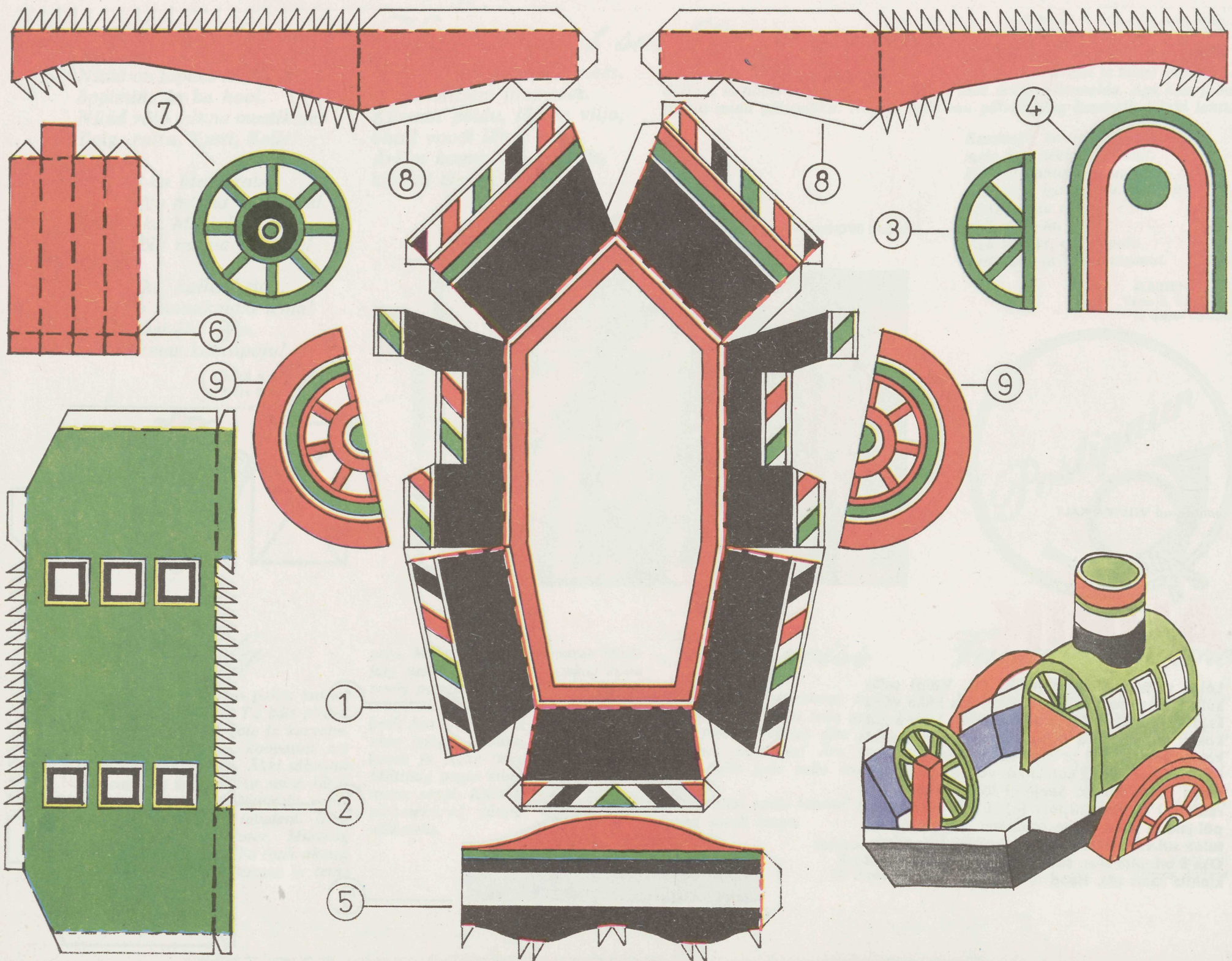

Joonistanud VIIVIKA KALT

AURIK

Lõika välja auriku põhjatükk (1). Voldi selle küljed ülespoole ja liimi kokku. Siis lõika välja kajut (2), esiaken (3) ja tagasein (4). Liimi kajut kokku nii, et katus jääks kumer. Nüüd kleebi kokku korsten (5) ja liimi kajuti katusele. Kui kajut on korralikult kuivanud, võib selle liimida laeva põhja külge. Seejärel lõika välja rooliratas (7) ja kinnituspost (6). Liimi post laeva põhjale ja posti külge rooliratas. Kõige lõpuks tuleb sul veel teha kaks ratas auriku külgedele. Osa 8 on ratta alus, selle hambulise serva külge kinnita ratas (9). Head meresõitu!

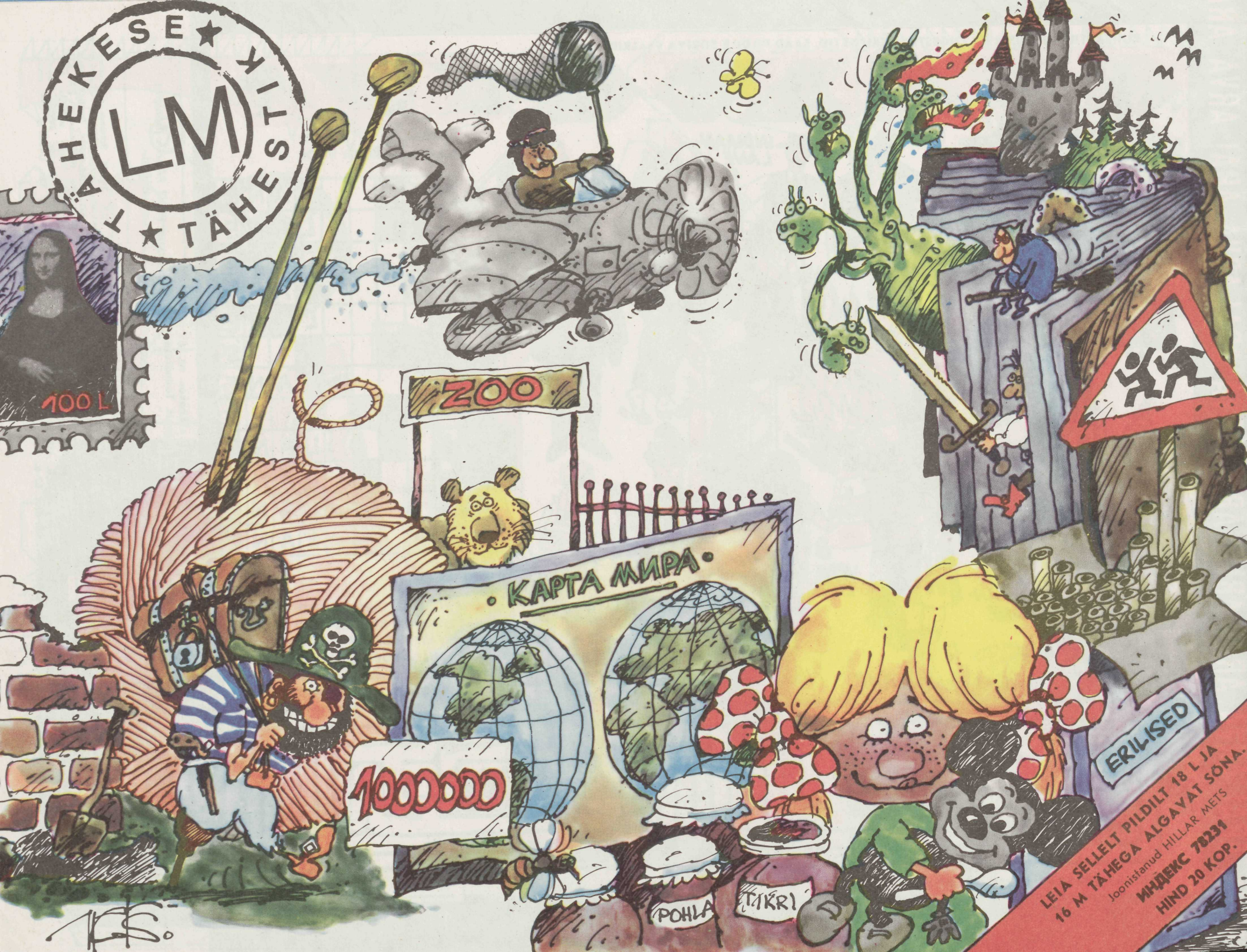

HEKESSE
LM
TÄHESTI

ZOO

КАРТА МИРА
1000000

ERILISED

LEIA SELLELT PILDILT 18 L JA
16 M TÄHEGA ALGAVAT SÕNA.
Joonistanud HILLAR METS
ИИДЕКС 78231
HIND 20 KOP.

POHLA

TIKRI